

FTF's svar på arbejdsmarkedskommissionens oplæg - Mere velfærd kræver mere arbejde

FTF er enig i at mere velfærd kræver mere arbejde, men accepterer ikke skattestop og ufinansierede skattelettelser som en forudsætning for at diskutere finansieringen af fremtidens velfærd. Kommissionens forslag skal ske inden for rammerne af den danske arbejdsmarkedsmodel. Det indebærer en balance mellem pligt og rettigheder. FTF afviser på forhånd en forslagspakke der svinger pisken over for ledige og andre på overførselsindkomst. FTF er positiv over for, at kommissionen lægger op til en bred analyseplan der bl.a. også indeholder den forebyggende arbejdsmiljøindsats, virksomhedernes ansvar for det rummelige arbejdsmarked og uddannelsesindsats

I. Opgaven – at sikre et varigt løft i beskæftigelsen.

Kommissionen fastslår, at dens hovedopgave er at komme med konkrete forslag, der gennem et varigt løft i beskæftigelsen kan forbedre de offentlige finanser med mindst 14 mia. kr. Hermed lægger kommissionen sig op af kravet til den finanspolitiske holdbarhed i regeringens 2015-plan

En velfungerende offentlig sektor og et universelt velfærdssystem er vigtige elementer i den danske samfundsmodel og bidrager til at styrke Danmarks position i den globale konkurrenceøkonomi. Velfærd og vækst er i det lys ikke hinandens modsætninger, men understøtter hinanden. Derfor er det vigtigt at sikre en holdbar finansiering af den offentlige sektor.

FTF er enig i, at mere velfærd kræver mere arbejde. Ved at vælge beskæftigelsesvejen vil det være muligt at sikre en holdbar finansiering af velfærden og gerne langt mere velfærd end 2015- planen levner mulighed for.

FTF deler således opfattelsen af, at den øgede velfærd ikke skal tilvejebringes gennem et højere skattetryk, men accepterer ikke det pres som skattestop og ufinansierede skattelettelser lægger på velfærden.

Det udmøntede finansieringskrav i 2015-planen svarer beløbsmæssigt – ifølge beregninger fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd – til forlængelsen af skattestoppet og skatteaftalen fra september 2007. Dermed kan hele det uopfyldte finansieringskrav henføres til den førte skatpolitik.

FTF har noteret sig, at Kommissionen i sit arbejde skal tage udgangspunkt i en fastholdelse af den danske arbejdsmarkedsmodel (flexicurity). Det indebærer bl.a. en aktiv arbejdsmarkeds-politik, der sikrer et fleksibelt arbejdsmarked og en høj social sikring. FTF's vurdering af kom-missionens forslag vil tage sit udgangspunkt heri.

Kommissionen gør rigtigt opmærksom på at forskellige redskaber til at øge arbejdsudbudet har forskellige virkninger på de offentlige budgetter. Dette bør imidlertid ikke føre til at kom-missionen ensidigt fokuserer på nedbringelse af overførselsindkomster og undlader investe-ringsbetragtninger med en lidt længere tidshorisont i forhold til arbejdsmiljø, uddannelse og opkvalificering.

II Udfordringens størrelse

Kommissionen har foretaget mange regnestykker for at belyse omfanget af udfordringerne. Det er fornuftigt, at kommissionen ikke som udgangspunkt lægger sig fast på et bestemt mål-tal for beskæftigelse. Det vil blandt andet afhænge af de konkrete løsningsforslag, som en samlet pakke skal bestå af.

Hertil kommer, at beregningerne er forbundet med usikkerhed. Strukturel ledighed og struktu-rel beskæftigelse er teoretiske begreber, som man nok anerkender, eksisterer, men man ken-der ikke præcist omfanget.

Er den strukturelle ledighed eksempelvis 1 pct. lavere, end de 4 pct. man antager i 2015-planen, er tilpasningsbehovet næsten 30 000 personer lavere, end de 50 000 personer, der er kommissionens udgangspunkt. I 90'erne overvurderede økonomer både her og i udlandet gennem længere tid den strukturelle ledighed i Danmark. . Man kan spørge sig selv om det kan være rigtigt, at der i dag skulle være en forskel på ca. 90 000 fuldtidspersoner mellem den strukturelle og den faktiske ledighed.

Derfor skal man ikke nu stirre sig blind på fiktive tal, men i stedet fokusere på mulighederne for at aktivere et øget udbud af arbejdskraft på en bred vifte af områder

III. Flere mulige veje

Det er fornuftigt, at kommissionen som udgangspunkt kigger åbent på de områder, hvor der er potentialer for at øge arbejdsudbuddet. Det kan også konstateres, at kommissionen i sit foreløbige valg af analyseområder har en bred tilgang til opgaven. På flere af de områder, der nævnes er det også FTF's vurdering, at der er et arbejdskraftspotentiale. Det gælder f.eks. i forhold den forebyggende arbejdsmiljøindsats, uddannelsesindsatsen, arbejdstiden for deltids-beskæftigede og seniorindsatsen.

Kommissionen opgør, at der er næsten 500.000 med nedsat arbejdsevne mv. i den erhvervsaktive alder. Her bør der være et særligt fokus på arbejdspladsernes rolle. En indsats for forebyggelse, fastholdelse og integration af udsatte grupper bør være centrale pejlemærker. FTF er derfor enig i det fokus kommissionen har på betydningen af det fysiske og psykiske arbejdsmiljø og arbejdsrelaterede skader og nedslidning.

FTF havde gerne set denne generelle problemstilling trukket mere frem. Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø skønner, at 1/3 af sygefraværet kan forebygges ved at forbedre arbejdsmiljøet. Den seneste SFI-undersøgelse om det rummelige arbejdsmarked dokumenterer, at kun 28 pct. af virksomhederne nyansætter medarbejdere med barrierer i forhold til arbejdsmarkedet. Forslag på dette område er helt afgørende for, om kommissionen kan løse sin opgave.

Kommissionen nævner tre indsatsområder 1) Arbejdstid 2) Strukturel ledighed og beskæftigelse 3) Større arbejdsstyrke.

1) Arbejdstid.

Kommissionen har som udgangspunkt, at arbejdstiden afhænger af den enkeltes ønsker, men påvirkes af rammevilkår. På den baggrund vil kommissionen se nærmere på barrierer for at arbejde flere timer, for de der gerne vil. Herunder vil der være et særligt fokus på deltidsbeskæftigedes ønsker om højere arbejdstid.

Arbejdstiden på langt den største del af arbejdsmarkedet er aftalereguleret. Sådan bør det også fortsat være. Det er naturligt, at kommissionen vil se på eventuelle barrierer i overenskomsterne for at øge den betalte arbejdstid.

Det er imidlertid FTF's vurdering, at det ikke er i overenskomsterne, der er barrierer for, at man på de enkelte arbejdspladser kan indgå individuelle aftaler om at øge arbejdstiden. Senest er det ved OK-08 indgået aftaler om individuel fleksibel arbejdstid på finansområdet og det offentlige område.

På det offentlige område finder der derimod begrænsninger i den enkeltes mulighed for at arbejde fuld tid, fordi arbejdsgiverne i stort omfang alene udbyder deltidsstillinger

FTF skal også opfordre kommissionen til i sin analyse, at have særligt fokus på det ligestillingsmæssige og familiepolitiske aspekt i arbejdstidsmønsteret.

2) Strukturel ledighed og beskæftigelse

Arbejdsmarkedskommissionen vil analysere, hvilke parametre der bestemmer den strukturelle ledighed og beskæftigelsespotentialer i at justere i parametrene.

Hermed bringer kommissionen hele reguleringen af det danske arbejdsmarked i spil. Herunder den aktive beskæftigelsespolitik, dagpengesystemet og andre overførsels- og tilbagetrækningsordninger, rammerne for løndannelsen, regler for ansættelse og afskedigelse og uddannelsessystemet.

Udgangspunktet herfor bør være, at der er tale om "en køn model, der trænger til et face-lift". Det er helt afgørende for den danske models fortsatte succes, at der er balance mellem krav og rettigheder. Mellem pisk og gulerod. Beskæftigelsespolitikken har de seneste år mest anvendt piskan. Den rette balance vil være afgørende for FTF, når kommissionens forslag skal vurderes.

Vedrørende beskæftigelsespolitikken bør der være særligt fokus på betydningen af et dagpengesystem, hvor det er attraktivt for alle grupper at forsikre sig. Kompensationsgradens størrelse gør i dag forsikringssystemet mindre attraktivt for store grupper af lønmodtagere. Dagpengesystemets betydning for fleksibiliteten på arbejdsmarkedet bør analyseres.

I forhold til aktiveringsindsatsen nævnes Velfærdsaftalen. Med a-kassernes nye opgaver i den tidlige indsats, formidlingen af arbejdskraft og nedbringelsen af arbejdskraftreserven bør der sættes fokus på a-kasserne som en aktør i beskæftigelsespolitikken.

Opkvalificering i beskæftigelsesindsatsen bør ikke alene analyseres i forhold den enkelte ledig, men også med udgangspunkt i virksomhedernes behov for arbejdskraft. Med den stærke fokus på de lediges aktive jobsøgning er konkrete indsatser for at afhjælpe flaskehalsproblemer nedprioriteret i beskæftigelsesindsatsen. Der er her et klart potentiale for at forbedre matchningen på arbejdsmarkedet.

Af de øvrige temaer kommissionen nævner under dette punkt er FTF helt enig i, at spørgsmålet om arbejdsstyrkens kvalifikationer er et relevant tema for kommissionen. Der er allerede i dag på store områder – ikke mindst i den offentlige sektor – mangel på kvalificeret arbejdskraft. Som det ser ud i dag vil disse ubalancer stige i de kommende år. Dette er et forhold, der i sig selv truer velfærden

3) Større arbejdsstyrke

FTF er enig i, at der er områder, hvor det er oplagt særligt at analysere udbudspotentialet.

På tilbagetrækningsområdet noterer FTF sig, at kommissionen i forbindelse med 1999-reformen eksplicit nævner effekten af pensionsmodregningen som et analyseområde. FTF ser dette som et udtryk for, at kommissionen mere generelt vil vurdere efterlønsordningen, da pensionsmodregningsreglerne ikke bør ses isoleret fra aldersgrænser og ydelsesperioder i ordningen

Unges sene indtræden på arbejdsmarkedet fra uddannelse nævnes som et analysetema. Herud over bør også det høje frafald i uddannelsessystemet inddrages som en del af arbejdsudbudsdiskussionen, hvor der er behov for særlige tiltag.

Kommissionen anfører, at en markant forøgelse af den samlede beskæftigelse vil kræve en reduktion i antallet af personer, som er visiteret til overførselsordninger, der er tiltænkt personer med andre problemer end ledighed, herunder nedsat arbejdsevne.

Her stiller kommissionen spørgsmål ved om nedsat arbejdsevne skal betragtes som en permanent tilstand. Før tidspension er imidlertid ikke i dag en permanent ydelse, idet der allerede er visse undtagelser indført i loven. Derfor bør det indgå i kommissionens analyse, hvorledes de allerede eksisterende muligheder for tilkendelse af midlertidig- og hvilende før tidspension samt reglerne om frakendelse af før tidspension anvendes i praksis.

Kommissionen fremhæver, at udbud fra disse grupper ikke er tilstrækkeligt. Der skal også være efterspørgsel. Kommissionen peger derfor på de offentlige og private arbejdsgivers vilje og evne til at fastholde og nyansætte medarbejdere med nedsat arbejdsevne.

FTF er helt enig i dette fokuspunkt, der bør analyseres i sammenhæng med arbejdspladsernes indsats for at forebygge udstødning på arbejdsmarkedet.